

Beleidsplan integrale schuldhulpverlening 2018-2021

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1 De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening	3
1.2 Aanleiding nieuw beleid integrale schuldhulpverlening	3
1.2.1 Overgang Sociale Dienst Bommelerwaard naar centrumregeling Bommelerwaard	3
1.2.2 Minimabeleid Bommelerwaard 2018 – 2020	3
1.2.3 Regeerakkoord 2017 – 2021	3
1.2.4 Leeswijzer	4
2 Situatieschets landelijk en lokaal	5
2.1 Landelijke situatieschets	5
2.2 Lokale situatieschets schuldenproblematiek	5
2.3 Wettelijk kader	5
3 Schuldhulpverlening in de Bommelerwaard	6
3.1 Visie	6
3.2 Doelgroepen schuldhulpverlening Bommelerwaard	6
3.3 Pijlers schuldhulpverlening Bommelerwaard	7
1. Vroegsignalering en nazorg	7
2. Verbeterde toegang	7
3. Integraal werken	7
AD1: Vroegsignalering en nazorg	7
AD2: Verbeterde toegang	7
AD3: Integraal werken	8
4 Rollen en verantwoordelijkheden binnen schuldhulpverlening	9
4.1 De schuldenaar	9
4.2 De schuldeisers	9
4.3 De schuldhulpverlening/gemeenten	9
4.4 De Rijksoverheid	9
5 De producten en randvoorwaarden	10
5.1 De producten	10
5.2 Maximale termijn wachttijd	10
5.3 Borging van de kwaliteit	10

1. Inleiding

1.1 De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

Sinds de invoering van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (hierna: Wgs) op 1 juli 2012 is de zorgplicht van gemeenten op het gebied van schuldhulpverlening wettelijk ingebed. Het doel van deze wet is het voorkomen en wegnemen van schuldenproblematiek als drempel om te participeren in de samenleving.

De Wgs stelt dat gemeenten iedere 4 jaar een beleidsplan schuldhulpverlening moeten opstellen. In de Bommelerwaard kiezen we voor integrale schuldhulpverlening. Preventie, nazorg, maar ook problemen op andere leefdoelgebieden maken onderdeel uit van de integrale aanpak schuldhulpverlening. In het voorliggende plan is aangegeven welke taken door de beide gemeenten worden uitgevoerd en welke taken bij de schuldhulpverlening zijn belegd.

Naar aanleiding van dit beleidsplan worden begin 2018 nadere regels schuldhulpverlening vastgesteld waarin specifieke uitvoeringsregels zijn vastgelegd. Omdat gemeente Maasdriel de schuldhulpverlening voor gemeente Zaltbommel uitvoert, worden deze nadere regels alleen vastgesteld door het college van Maasdriel.

1.2 Aanleiding nieuw beleid integrale schuldhulpverlening

1.2.1 *Overgang Sociale Dienst Bommelerwaard naar centrumregeling Bommelerwaard*

De schuldhulpverlening Bommelerwaard was tot 1 januari 2016 belegd bij de Sociale Dienst Bommelerwaard. Bij de start van Werkzaam Rivierenland is ervoor gekozen de schuldhulpverlening bij de individuele gemeenten te leggen. Voor de Bommelerwaard is een centrumregeling opgesteld is vastgesteld dat de gemeente Maasdriel ook de schuldhulpverlening voor de gemeente Zaltbommel uitvoert. Na 1 januari 2016 is nog geen nieuw beleidsplan integrale schuldhulpverlening vastgesteld.

1.2.2 *Minimabeleid Bommelerwaard 2018 – 2020*

Op 26 oktober 2017 is het Minimabeleid Bommelerwaard 2018 – 2020 vastgesteld. Schuldhulpverlening wordt hierin benoemd als één van de instrumenten voor het voorkomen en oplossen van armoede. In het minimabeleid verschuiven we het zwaartepunt van ons beleid van curatief naar vroegsignalering en preventie. We gaan uit van een gedragspsychologische benadering: de theorie van schaarste en de invloed van stress op het leven in armoede. Mensen gaan anders handelen wanneer zij langdurig schaarste ervaren: de focus ligt meer op de korte termijn en de kwaliteit van besluitvorming neemt af. Concreet betekent dit dat mensen het beschikbare geld vaak aan de 'verkeerde' dingen uitgeven en niet effectief te werk gaan bij het plannen van hun toekomst. Deze inzichten benadrukken het belang van vroegsignalering en preventie.

1.2.3 *Regeerakkoord 2017 – 2021*

Eén op de vijf huishoudens in Nederland heeft risicovolle schulden, problematische schulden of zit in een schuldhulpverleningstraject¹. Daarnaast loopt een grote groep het risico om problematische schulden te krijgen. Het kabinet wil het aantal mensen met problematische schulden terugdringen en mensen met schulden effectiever helpen. Er komen extra middelen om schulden te voorkomen en armoede te bestrijden, in het bijzonder onder kinderen. In het kader daarvan worden onder meer de volgende maatregelen voorgesteld:

- Voorkomen van problematische schulden door stapeling van boetes en bestuursrechtelijke premie te maximeren en incassokosten te beperken.
- Verbeteren van de toegang tot schuldhulp, mede door een landelijk dekkend netwerk van vrijwilligersorganisaties op het gebied van financiële begeleiding.
- Creëren van gemeentelijke mogelijkheden voor vernieuwende aanpakken en maatwerk.
- Maatregelen om uithuiszettingen zo veel mogelijk te voorkomen, zeker als daar kinderen bij betrokken zijn.

¹ Movisie (2017) *Schulden in Nederland: wat werkt, gaan we doen!*

Bovenstaande maatregelen zijn verwerkt in ons lokale schuldhulpverleningsbeleid.

1.2.4 Leeswijzer

Het doel van dit beleidsplan is het beschrijven van de rol van beide gemeenten Maasdriel en Zaltbommel in de schuldenproblematiek plus de rol van Maasdriel als uitvoerder van de specifieke tak schuldhulpverlening. In hoofdstuk 2 wordt een korte situatieschets gegeven. In hoofdstuk 3 worden de visie, doelgroep en de pijlers van de integrale schuldhulpverlening in de Bommelerwaard benoemd. De rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende partijen in de schuldhulpverlening worden toegelicht in hoofdstuk 4. Tot slot gaat hoofdstuk 5 in op de producten en randvoorwaarden.

2 Situatieschets landelijk en lokaal

2.1 Landelijke situatieschets

Door de aanhoudende economische crisis is in de afgelopen jaren een toenemend aantal mensen in Nederland in financiële problemen geraakt. In het rapport "*Huishoudens in de rode cijfers 2015*" schatten de onderzoekers dat circa 18% van de Nederlandse huishoudens te maken heeft met (het risico op) een problematische schuld (Panteia, 2015). Uit het onderzoek "*Geldzaken in de praktijk*" (2015) blijkt dat 37% van de Nederlandse huishoudens in 2015 met één of meerdere betalingsachterstanden te maken heeft gehad. Uit dit laatste onderzoek blijkt daarnaast dat de oorzaak van de betalingsproblemen is verschoven. Waar in 2012 'nalatigheid' de belangrijkste oorzaak was van betalingsachterstanden was dat in 2015 het niet in staat zijn om de rekening te betalen. Ook de complexiteit en de gemiddelde omvang van de schulden nam de afgelopen jaren toe. Mensen melden zich vaak niet (of te laat) uit eigen beweging voor schuldhulpverlening. Redenen voor het te laat melden bij (schuld)hulpverlening zijn onder andere schaamte, onbekendheid met hulpverlening en het denken dat je het zelf op kunt lossen.

2.2 Lokale situatieschets schuldenproblematiek

De arbeidsmarktregio Rivierenland - waar de Bommelerwaard deel van uitmaakt - kent het hoogste percentage huishoudens (met een risico op) problematische schulden van Nederland, ruim 23% (Panteia, 2015). De Bommelerwaard is een relatief laaggeschoold gebied met relatief laaggeschoold werk. Dit betekent dat een groot gedeelte van de werkenden een inkomen rond het sociaal minimum heeft. Deze huishoudens hebben vaak onvoldoende financiële reserves om onverwachte kosten te dekken. Deze beperkte reserves verklaren het hoge percentage huishoudens (met een risico op) problematische schulden.

Op 1 januari 2017 woonden er in de Bommelerwaard in totaal 20.294 huishoudens. Circa 850 huishoudens (4%) in de Bommelerwaard moeten rondkomen van een inkomen tot 110% van het wettelijk sociaal minimum. Ruim 1100 huishoudens (6%) komen rond van een inkomen tot 130% van het wettelijk sociaal minimum. Dit percentage komt overeen met vergelijkbare gemeenten.

Specifiek voor de Bommelerwaard geldt dat men vaak te laat hulp zoekt bij instanties omdat men liever zelf hun problemen oplost, de fysieke afstand tussen de kernen groot is en omdat er een groot gevoel van schaamte heerst.

2.3 Wettelijk kader

Het wettelijke kader bestaat uit:

- **de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.** Deze wet bevat bepalingen over de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de schuldhulpverlening. Een belangrijke bepaling is dat het eerste gesprek met een gemeentelijke schuldhulpverlener moet plaatsvinden binnen 4 weken na aanmelding.
- **De Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp).** Dit is een regeling die het mogelijk maakt om binnen 36 maanden weer schuldenvrij te zijn.
- **De Participatiewet.** Circa een kwart van de schuldenaren heeft een bijstandsuitkering. Schulden kunnen een belemmering zijn voor re-integratie.
- **De Wet maatschappelijke ondersteuning/Jeugdwet.** Goede schuldhulpverlening, met aandacht voor preventie en nazorg, is een belangrijk instrument om kwetsbare burgers te helpen blijvend mee te doen in de samenleving.

3 Schuldhulpverlening in de Bommelerwaard

3.1 Visie

De aanpak schuldhulpverlening in de Bommelerwaard kent een integraal karakter. Dit betekent dat er niet alleen aandacht is voor de financiële problemen, maar ook voor psychosociale problemen, of problemen rond de woonsituatie, gezondheid, verslaving of de gezinssituatie. Bovendien omvat onze integrale schuldhulpverlening activiteiten gericht op preventie van problematische schulden (door bijvoorbeeld voorlichting, vroegsignalering of budgetbegeleiding), alsmede het verlenen van nazorg om te voorkomen dat schuldenaren opnieuw met (problematische) schulden te maken krijgen.

3.2 Doelgroepen schuldhulpverlening Bommelerwaard

Uit onderzoek is gebleken dat een aantal doelgroepen vaker tot de minima- en schuldenpopulatie behoort dan andere huishoudens. Belangrijke risicofactoren voor het ontstaan van financiële problemen zijn:

- Gebrek aan financiële en administratieve vaardigheden
- Tekort aan zelfvertrouwen
- Niet kunnen plannen
- Overschatten eigen mogelijkheden
- Gebrek aan basisvaardigheden: lezen, schrijven en rekenen
- Gebrek aan sociale vaardigheden

Belangrijk gegeven is daarnaast dat life-events een belangrijke trigger zijn voor financiële problemen. Hierbij kan gedacht worden aan ziekte, echtscheiding, het verliezen van je baan en het krijgen van kinderen.

Op basis van bovenstaande risicofactoren is een aantal doelgroepen geselecteerd. Om het risico op een leven in armoede en/of problematische schulden te verminderen, krijgen deze groepen bijzondere aandacht:

- **Werkenden met een laag inkomen:** omdat zij vaak onvoldoende reserves hebben om onverwachte kosten op te vangen.
- **Zelfstandigen:** de Bommelerwaard kent, met name in de gemeente Maasdriel, relatief veel zelfstandigen. 21,5% van het totaal aan banen in Maasdriel is zelfstandig, ten opzichte van 11,0% in Zaltbommel en 11,3% landelijk².
- **Bijstandsgerechtigden:** omdat zij door een laag inkomen en weinig vermogen een verhoogd risico hebben op schuldenproblematiek.
- **Ouderen:** hebben een verhoogd risico op schuldenproblematiek. Meer dan een kwart (27%) van de minimahuishoudens in de Bommelerwaard heeft een AOW inkomen³.
- **Huishoudens met minderjarige kinderen:** Kinderen zijn kwetsbaar en ondervinden buiten hun schuld om de nadelige gevolgen van schuldproblematiek. Er moet altijd rekening worden gehouden met het belang van het kind.
- **Statushouders:** hebben doordat zij nog moeten inburgeren en een klein netwerk hebben een verhoogd risico op schulden.
- **Laaggeletterden:** door een gebrek aan basisvaardigheden behoort deze doelgroep tot de risicogroep. In de Bommelerwaard is 13%-16% van de beroepsbevolking laaggeletterd.

² www.waarstaatjegemeente.nl

³ CBS, peiljaar 2013

3.3 Pijlers schuldhulpverlening Bommelerwaard

Op basis van het Minimabeleid Bommelerwaard 2018 – 2020 en het regeerakkoord 2017 – 2021 formuleren we drie pijlers voor schuldhulpverlening:

1. Vroegsignalering en nazorg
2. Verbeterde toegang
3. Integraal werken

AD1: Vroegsignalering en nazorg

Doelstellingen:

- *Inwoners weten hoe zij problematische schulden kunnen voorkomen.*
- *Afspraken maken met maatschappelijke organisaties over het vroegtijdig signaleren en aanpakken van (nieuwe) schuldenproblematiek.*
- *Na afloop van het traject weet de schuldenaar hoe nieuwe schulden te voorkomen.*

Door vroegtijdig (nieuwe) schuldenproblematiek te signaleren, de oorzaken hiervan te achterhalen en hulp aan te bieden, wordt erger voorkomen. Hierdoor kunnen problemen eerder, en op termijn goedkoper, worden verholpen. Vroegsignalering past, op grond van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening, binnen de wettelijke taak van de gemeente.

De gemeente Zaltbommel en de gemeente Maasdriel werken op het gebied van schuldenproblematiek binnen de Brede Beweging Bommelerwaard nauw samen met maatschappelijke organisaties. Dit is een netwerk van uiteenlopende organisaties, die betrokken zijn bij het voorkomen en aanpakken van leven in armoede en (nieuwe) financiële problemen. Door het uitwisselen van kennis en ervaring worden signalen van schuldenproblematiek beter en eerder herkend en worden inwoners sneller naar de juiste persoon (en/of organisaties) verwezen.

Vanuit de Brede Beweging Bommelerwaard worden diverse pilots en projecten gestart om het signaleren en aanpakken van schuldenproblematiek verder te versterken. Een concreet voorbeeld hiervan is de pilot Vroeg Eropaf Bommelerwaard in samenwerking met woningcorporaties. Binnen dit project worden huishoudens met een huurachterstand vroegtijdig benaderd voor het aanpakken van de schuldenproblematiek⁴.

Daarnaast is een aantal maatschappelijke organisaties betrokken bij de preventieve ondersteuning op het gebied van financiën. Voorbeelden zijn de Thuisadministratie van Humanitas, de Formulierenbrigade van Kompas en de maatschappelijke begeleiding aan statushouders door Vluchtelingenwerk.

Met onder andere het Gebiedsteam, Buurtzorg Jong en het Buurteam vormen we een keten in de aanpak van armoede en schuldenproblematiek. Deze organisaties zijn niet alleen belangrijk in de preventieve ondersteuning maar ook in de nazorg om duurzame zelfredzaamheid te bevorderen. Samenhang in de aanpak van schulden, een langdurige inzet voor bestendiging van nieuw gedrag en opvangen van terugval is hierin belangrijk.

AD2: Verbeterde toegang

Doelstellingen:

- *Het eerste gesprek vindt binnen 2 weken na aanmelding plaats en bij een crisisinterventie binnen 2 werkdagen.*
- *Efficiencymogelijkheden binnen aanmeldingsproces gaan we maximaal doorvoeren.*
- *Het klantcontact staat centraal.*
- *In de communicatie wordt rekening gehouden met laaggeletterdheid.*

⁴ De organisatie die dit in opdracht van de gemeente uitvoert, doet dit om de publiekrechtelijke taak van de gemeente uit te voeren. Als het gaat om de vaste lasten, bestaat er t.a.v. betalingsachterstanden voor energie en ziektekostenpremies specifieke regelgeving die uitwisseling van informatie zonder toestemming van de debiteur onder voorwaarden toestaat. Dergelijke specifieke regelgeving ontbreekt voor meldingen van woningbouwcorporaties over huurachterstanden. Daarvoor geldt dus de algemene privacywetgeving.

- *Maatschappelijke organisaties zijn goed geïnformeerd over de schuldhulpverlening Bommelerwaard.*

De inwoner weet waar hij/zij antwoord kan vinden op zijn vragen. De schuldhulpverlening heeft een dagelijks telefonisch spreekuur. Tevens bevatten de websites van de gemeenten duidelijke informatie.

De schuldhulpverlening moet voor inwoners goed bereikbaar en begrijpelijk zijn. Om die reden wordt bij de schuldhulpverlening Bommelerwaard niet direct gestart met een schuldhulpverleningstraject, maar worden eerst informatie- en adviesgesprekken gevoerd. Ook tijdens het traject staat nauw klantcontact centraal. Een kenmerk van mensen met schuldenproblematiek is dat zij slecht zijn in plannen. De theorie van schaarste leert ons dat mensen die schaarste ervaren een korte termijn focus hebben en niet effectief te werk gaan bij het plannen van hun toekomst. Dit in combinatie met beperkte financiële/administratieve vaardigheden en een tekort aan zelfvertrouwen, leidt ertoe dat inwoners halverwege het schuldhulpverleningstraject niet meer begrijpen welke stappen worden ondernomen en waarom. Klanten krijgen daarom altijd face-to-face uitleg over afgeronde en nieuwe stappen in het proces. Hiermee wordt voorkomen dat klanten tussentijds uitvallen. Brieven en formulieren worden de komende periode kritisch beoordeeld op hun begrijpelijkheid voor de doelgroep.

Onze maatschappelijke partners geven aan niet goed op de hoogte te zijn van de schuldhulpverlening en de hieraan verbonden voorwaarden. Daarom gaan we de maatschappelijke organisaties beter informeren.

AD3: Integraal werken

- *Een percentage geslaagde minnelijke trajecten (schuldschikkingen) realiseren van minimaal 70%.*
- *Optimaal gebruik maken van instrumenten van ketenpartners en hulpverleners.*
- *Inzet van inkomensbeheerders en hulpverleningsorganisaties die in een voortrajectfase de situatie stabiliseren en de kernproblematiek aanpakken.*

Financiële problemen staan veelal niet op zichzelf. Bij een problematische schuldsituatie spelen vaak naast financiële problemen psychosociale problemen een rol. Bijvoorbeeld als gevolg van een echtscheiding, ziekte, ontslag, arbeidsongeschiktheid of verslaving. Maar ook het door de maatschappij gestimuleerde consumptiegedrag, het ruime aanbod van kredieten en het meedoen met burens, familie en vrienden zijn belangrijke factoren bij het ontstaan van een problematische schuldsituatie. Een problematische schuldsituatie beïnvloedt in veel opzichten de kwaliteit van het bestaan. Zij kan consequenties hebben voor de gezondheid van de leden van het huishouden, het voedingspatroon, de woonomstandigheden, ontspanning en vakantie. Bovendien kan een problematische schuldsituatie ook weer psychosociale problemen veroorzaken. Het is van belang om samen met de schuldenaar de eventuele oorzaken van het ontstaan van de schulden zo veel mogelijk weg te nemen. Het samen met de cliënt wegnemen van deze oorzaken of omstandigheden is in veel gevallen essentieel om de financiële problemen van de schuldenaar in structurele zin op te lossen. Hetzelfde geldt uiteraard voor het wegnemen van omstandigheden die een oplossing in de weg staan. Om daadwerkelijk integrale hulpverlening te kunnen bieden, vindt aansluiting plaats bij andere beleidsterreinen (bijv. onderwijs en gezondheid) en (maatschappelijke) organisaties.

Wanneer sprake is van gezinnen met inwonende kinderen wordt in het aanmeldgesprek en de vervolgesprekken op basis van een checklist een aantal specifieke onderwerpen met betrekking tot de gezinssituatie besproken. Als dat nodig blijkt, wordt via de zorgnetwerken extra aandacht gegeven aan de situatie van deze kinderen.

4 Rollen en verantwoordelijkheden binnen schuldhulpverlening

Binnen schuldhulpverlening zijn de belangrijkste partijen: de schuldenaar, de schuldeiser en de schuldhulpverlening/gemeente. De Rijksoverheid is systeemverantwoordelijk en schept een aantal belangrijke randvoorwaarden. Hieronder worden de belangrijkste rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende partijen in de minnelijke schuldhulpverlening geschetst.

4.1 De schuldenaar

- Is zelf verantwoordelijk voor financiële verplichtingen die zijn aangaan, het aflossen van schulden en het voorkomen van nieuwe schulden.
- Werkt mee aan de uitvoering van de afgesproken schuldhulpregeling, maakt die af en houdt zich aan de voor begeleiding door schuldhulpverlening verbonden voorwaarden en verplichtingen.
- Werkt, indien dit aan de orde is, actief mee aan re-integratie.

4.2 De schuldeisers

- Geven alleen krediet of leveren alleen een dienst op afbetaling na toetsing of iemand de nieuwe financiële verplichtingen op zich kan nemen.
- Wijzen schuldenaren vroegtijdig op betalingsachterstanden en wijzen schuldenaren met financiële problemen op de mogelijkheden van schuldhulpverlening.
- Zijn bereid mee te werken aan schuldhulpverlening die werkt op basis van maatwerk en die van goede kwaliteit is (certificering).
- Passen de regeling van de beslagvrije voet toe.

4.3 De schuldhulpverlening/gemeenten

- Gaan bij het bieden van een oplossing uit van maatwerk.
- Bieden schuldhulpverlening aan die voor iedereen en zonder drempels toegankelijk is.
- Bieden integrale schuldhulpverlening aan en bewaken de casusregie.
- Bieden schuldhulpverlening aan die van goede kwaliteit is waarbij op een evenwichtige wijze rekening wordt gehouden met de belangen van de schuldeisers.
- Leggen zo nodig sancties op indien een cliënt niet of onvoldoende meewerkt aan een schuldhulpverleningstraject.
- Bieden nazorg aan na afloop van een schuldhulpverleningstraject.
- Kunnen de rechtbank verzoeken een afkoelingsperiode (moratorium) af te kondigen, waarin elke bevoegdheid van de schuldeiser tot verhaal op de goederen van de schuldenaar en tot opeising van goederen die zich in de macht van de schuldenaar bevinden die kan worden uitgeoefend, voor een periode van 6 maanden (zie artikel 5 Wgs) wordt opgeschort.
- Bevorderen het gebruik van inkomensondersteunende voorzieningen.

4.4 De Rijksoverheid

- Is systeemverantwoordelijk voor een participatie bevorderend stelsel van schuldhulpverlening.
- Neemt, op basis van de informatie over de werking van het systeem, haar verantwoordelijkheid.
- Neemt maatregelen om overkreditering te voorkomen.
- Neemt maatregelen/ontwerpt regelgeving om de effectiviteit van schuldhulpverlening te verbeteren.
- Voorkomt zoveel mogelijk een onnodig beroep op de Wnsp door het bevorderen van de totstandkoming van minnelijke akkoorden.
- Bevordert het gebruik van inkomensondersteunende voorzieningen.

5 De producten en randvoorwaarden

5.1 De producten

De producten die de gemeente inzet, zijn in te delen in drie categorieën:

1. Informatie en advies: de schuldenaar wordt geïnformeerd over het voorkomen of zelf oplossen van de schuldsituatie. Hierbij kan gedacht worden aan een informatiesprek met een schuldhulpverlener, maar ook aan de ondersteuning door één van de maatschappelijke organisaties.
2. Stabilisatie: het in balans brengen van inkomsten en uitgaven waardoor een stabiele situatie ontstaat op basis waarvan een regeling om de schulden af te betalen mogelijk is.
3. Een regeling om schulden gedeeltelijk of volledig af te betalen: schuldsanering, schuldbemiddeling, herfinanciering of een betalingsregeling.

5.2 Maximale termijn wachttijd

Lange wacht- en doorlooptijden hebben een negatieve invloed op de motivatie om mee te doen aan een schuldhulpverleningstraject. Beperking van wacht- en doorlooptijden is positief voor de bereidheid van schuldeisers om mee te werken aan een schuldhulpverleningstraject en draagt bij aan het voorkomen en beperken van problematische schulden. Daarnaast is het van belang dat de schuldenaar vooraf een globaal beeld heeft van de doorlooptijd en dat rekening wordt gehouden met zijn individuele situatie. In artikel 4 van de Wgs is opgenomen dat, nadat een schuldenaar een verzoek om schuldhulpverlening heeft gedaan, de schuldhulpverlening maximaal 4 weken de tijd heeft om tot actie over te gaan. Een uitzondering hierop vormen de bedreigende schulden, die bijvoorbeeld betrekking hebben op de levering van energie, water of de huur van een woning. Hiervoor is een maximale wachttijd van 3 dagen in de wet opgenomen. Zoals in paragraaf 3.3.2. te lezen is, streeft de gemeente naar maximale wachttijden van 2 weken bij reguliere aanmeldingen en 2 werkdagen bij acute situaties.

Het is niet mogelijk om een maximale termijn voor de doorlooptijd vast te stellen. Deze is per schuldenaar verschillend. Wel wordt de voorkeur uitgesproken om de schuldenaar vooraf een globaal inzicht te geven over de verwachte doorlooptijd.

5.3 Borging van de kwaliteit

De kwaliteit van de schuldhulpverlening voor de gemeente wordt gewaarborgd door:

- Een periodieke intervisie tussen de consulenten schuldhulpverlening
- Toetsing van leningen en bij beëindiging van de hulpverlening (voortijdige trajectbeëindiging)
- Het conformeren aan de richtlijnen van de NVVK
- Interne controle
- Accountantscontrole

6 Samenvattend

De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

Het doel van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening is het voorkomen en wegnemen van schuldenproblematiek als drempel om te participeren in de samenleving.

Situatieschets Bommelerwaard

De arbeidsmarktregio Rivierenland - waar de Bommelerwaard deel van uitmaakt - kent het hoogste percentage huishoudens (met een risico op) problematische schulden van Nederland, te weten ruim 23% (Panteia, 2015). De Bommelerwaard is een relatief laaggeschoold gebied met relatief laaggeschoold werk. Dit betekent dat een relatief groot gedeelte van de werkenden een laag inkomen rond het sociaal minimum kent. Deze huishoudens hebben vaak onvoldoende financiële reserves om onverwacht hoge kosten te kunnen dekken. Deze beperkte reserves verklaren het hoge percentage huishoudens (met een risico op) problematische schulden.

Schuldhulpverlening in de Bommelerwaard

Schuldhulpverlening is in de Bommelerwaard één van de instrumenten voor het voorkomen en oplossen van armoede. We gaan uit van een gedragspsychologische benadering: de theorie van schaarste en de invloed van stress op financiële zelfredzaamheid. Mensen gaan anders handelen wanneer zij schaarste ervaren. De focus ligt meer op de korte termijn en de kwaliteit van besluitvorming neemt af. We verschuiven daarom het zwaartepunt van ons beleid van curatief naar vroegsignalering en preventie.

Belangrijke doelgroepen schuldhulpverlening Bommelerwaard

- **Werkenden met een laag inkomen:** omdat zij vaak onvoldoende reserves hebben om onverwachte, hoge kosten op te vangen.
- **Zelfstandigen:** de Bommelerwaard kent, met name in de gemeente Maasdriel, relatief veel zelfstandigen. 21,5% van het totaal aan banen in Maasdriel is zelfstandig, ten opzichte van 11,0% in Zaltbommel en 11,3% landelijk.
- **Bijstandsgerechtigden:** omdat zij door een laag inkomen en weinig vermogen een verhoogd risico hebben op schuldenproblematiek.
- **Ouderen:** hebben een verhoogd risico op schuldenproblematiek. Meer dan een kwart (27%) van de minimahuishoudens in de Bommelerwaard heeft een AOW inkomen.
- **Huishoudens met minderjarige kinderen:** Kinderen zijn kwetsbaar en ondervinden buiten hun schuld om de nadelige gevolgen van schuldenproblematiek. Er moet altijd rekening worden gehouden met het belang van het kind.
- **Statushouders:** hebben doordat zij nog moeten inburgeren en een klein netwerk hebben een verhoogd risico op schulden.
- **Laaggeletterden:** door een gebrek aan basisvaardigheden behoort deze doelgroep tot de risicogroep. In de Bommelerwaard is 13%-16% van de beroepsbevolking laaggeletterd.

Pijlers schuldhulpverlening Bommelerwaard

1. **Vroegsignalering en nazorg:** Door vroegtijdig schuldenproblematiek te signaleren, de oorzaken hiervan te achterhalen en hulp aan te bieden, wordt escalatie voorkomen. Hierdoor kunnen problemen eerder, en op termijn ook goedkoper worden verholpen.
2. **Verbeterde toegang:** De schuldhulpverlening moet voor inwoners goed bereikbaar, maar ook begrijpelijk zijn. Klantcontact gedurende een schuldhulpverleningstraject staat centraal om uitval door onwetendheid te voorkomen.
3. **Integraal werken:** Financiële problemen staan veelal niet op zichzelf. Bij een problematische schuldsituatie spelen niet alleen financiële problemen een rol, maar hebben we vaak ook te maken met psychosociale problemen. Het samen met de klant wegnemen van deze oorzaken of omstandigheden is in veel gevallen essentieel om de financiële problemen van de klant in structurele zin op te lossen.